



SAEMIEDIGKIE

Saemiedigkieraerie lihtsege Sametingsrádsmedlem

Rendalen kommune

DIJ VUE./ DERES REF:	DIJ VUE./ VÅR REF:	BIEJJIE / DATO:	II BYJ. / U.OFF.:
	25/5754-55	23.10.2025	Offl.[xx]

Govlehtimmie- daarpoe saemien nuepide, öörnegidie jïh ráajvarimmide Áarjel-Saepmie veeljemegievlesne

Saemiedigkie saemien seabradahkem Áarjel-Saepmie veeljemegievlesne böörie meatan govlehtimmesne árrodh. Govlehtimmie lea daarpoe biïre saemien nuepide, sjiehtedimmide jïh ráajvarimmide mej leah ulmieh daaroedehtemen skaarah veeljemegievlesne davvodh.

Duekie

Saetniesvoete- jïh liktemekommissjovnen reektehtsistie jïh gietedallemistie dovne Saemiedigkesne jïh Stoorredignesne, nov tjïelke sjïdteme lea joekoen daerpies davvodh daaroedehtemen politihken mænngan. Daaroedehteme lea voenges seabradahkide irhkeme, jïh skaarah tjuerieh dovvesovvedh. Jïjnïh barkoeh aajmene, mohte gellie aaj tjïelke barkeme saemien kultuvrem jealajehtedh jïh nænnoestidh. Gellie almetjïh saemien giïlem jïh kultuvrem dasseme, jïh kaanne biïkedimmiem jïh viehkiem daarpesjïeh dej saemien identiteetem gaavnedh, báástede vaeltedh jallh nænnoestidh. Gellie almetjïh eah arenah utnieh saemien ektiedomtesasse.

Gaajhkh saemieh edtjïeh saemien maanajgiertenuepieh, saemien ööhpehtimmieh maadth- jïh jáarhkeskuvlesne, jïh nænnoestamme tjáanghkoesijjïeh utnedh saemien giïle- jïh kultuvrenuepiegïjmie.

Saemiedigkie regijonaale govlehtimmie-prosesside böörie. Ulmie lea daarpoe gaavnedh saemien nuepide, öörnegidie jïh ráajvarimmide fierhtene veeljemegievlesne. Govlehtimmie edtja váaromem árrodh juktie vierhtiedidh mejtie jïh magkeres vuekine dah ovmessie saemien veeljemegievlieh nænnebe jallh jeatjahlaakan barkoe daarpesjïeh juktie saemien giïlem jïh kultuvrem jealajehtedh, vaarjelidh jallh nænnoestidh.

Tjaktjen 2025 Saemiedigkie govlehtimmieh Åarjel-Saepmie veeljemegievlesne hööltie. Daate lea dihte mubpien veeljemegievlie gusnie govlehtimmie öörnesávva. Golme jaepiej bijjeli govlehtimmieh edtjeh gaajhkine Saemiedigkien veeljemegievline öörnesuvvieh.

Vuepsie

Govlehtimmien ulmie lea daejtie gyhtjelasside vaestiedidh:

- Magkerh daarpoeh dah saemien voenges seabradahkh jñh almetjh daarpesjeh juktie skaaride davvodh veeljemegievlesne daaroedehtemen mænngan?
- Maam voenges aktöörh maetieh jñjtjh darjodh?
- Magkerh suerkine ektiebarkoe tjñeltigujmie, daaroen institusjovnigujmie jñh organisasjovnigujmie maahta heannadidh?
- Misse Saemiedigkie byöroe sjñehteladtedh?
- Evtebe dääjrehtimmijste Saemiedigkien dääarjoegujmie jñh öörnigujmie, lea daerpies daejtie jeatjahettedh jallh nænnoestidh?

Juktie seahkaridh dah regionaale govlehtimmieh tjñelke goerkelimmiem åtna Saemiedigkien veeljemegievliej daarpoej bijre, dellie buerie daejtie gyhtjelasside vaestiedidh:

1. Kulturelle jñh gñeleh daarpoeh:
 - a. Magkerh rääjvarimmieh datne tuhtjh/dijjeh tuhtjede leah daerpies juktie saemien gñelide dijen dajvesne nænnoestidh, gñhtsajehtedh jñh vaarjelidh?
 - b. Magkerh rääjvarimmieh datne tuhtjh/dijjeh tuhtjede leah daerpies juktie kulturelle dääjmide jñh/jallh aerpiamahtoem dijen dajvesne gñhtsajehtedh, nænnoestidh jñh bætije biejjide jærhkedh?
2. Maahtoeh jñh daarjoeh:
 - a. Magkerh haestemh datne åtnah/dijjeh utnede juktie byjjes dñenesjh utnedh mej leah kulturelle sjñehtedimmieh. Maam maahta darjodh juktie daejtie haestiemidie rääkedh?
 - b. Magkerh rääjvarimmieh datne mñelh/dijjeh mñelede leah daerpies juktie maahtoem saemien kultuvren jñh histovrijen bijre leerehtidh dijen dajvesne?
3. Ekonomijes evtiedimmie:
 - a. Guktie Saemiedigkie maahta saemien jieliemasside buerebe däärjodh dej dajvesne?
 - b. Magkerh dääarjoeöörnigh jallh ekonomijes dääarjoeprogrammh leah daerpies juktie voenges saemien daarpojde rääkedh?
4. Sivijle seabradahke jñh tjåanghkoesijjje:
 - a. Nuekies tjåanghkoesijjeh jñh kultuvre-arenah saemien dääjmide dijen dajvesne gñåvnesieh? Jis ij, magkerh tjåanghkoesijjeh jallh arenah leah daerpies?
 - b. Guktie maahta saemien sivijleseabradahkem jñh organisasjovnejieledem nænnoestidh?
5. Ektiebarkoe jñh guejmievoete:
 - a. Guktie Saemiedigkie maahta viehkiehtidh ektiebarkoem nænnoestidh saemien institusjovni, voenges byjjesfaamoej jñh jeatjah aktööri gaskem, goh jieliemasse-aktöörh, dijen dajvesne?
 - b. Dijjeh mñelede byöroe sjñere ektiebarkoeh jallh prosjekt dijen dajvesne prioriteradidh?

Åålmehtjåanghkoeh

Saemiedigkie sæjhta gaajhkesidie bööredh åålmehtjåanghkojde bætedh. Tjåanghkoeh leah barkoen bijre govlehtimmie.

- Plaassja: Rahkan 11. biejjien 2025 ts. 18.00-20.00, Storstuggu, Ol-klemmetsaveien 50.
- Tråante: Rahkan 12. biejjien 2025 ts. 17.30-19.30, Magistratsalen, Litteraturhuset i Trondheim, Kongens gate 2.

- Nåavmesjenjaelmie: Rahkan 26. biejjien 2025 ts. 18.00-20.00, Scandic Rock City, Sverres gate 35.
- Måefie Rahkan 27. biejjien 2025 ts. 18.00-20.00, Teaterkafeen, Nordland teater, Rådhusalleen 6.

Mijjieh vielie bievnesh sijjien jïh jeatjaj bijre Saemiedigkien nehtesæjrose: [Biejjielåhkoe - Saemiedigkie](#) jïh sosijaale meedijese biejebe gosse gaervies. Tijjh kaanne ånnetji jeatjahlaakan sjidtieh – lohkh urremes bievnesh mijjen kaanaline

Åålmehtjåanghkoe lea gaahpode gaajhkesidie. Mijjieh åarjelsaemiengïelen jïh daaroengïelen gaskese appen tjïrrh toelhkkestibie, man nomme Interactio. Vaeltieh meatan jïjtse bealjesem jis sijhth toelhkem goltelidh.

Govlehtimmie

Gaajhkesh mah sijhtieh, mæhtieh tjaaleldh govlehtimmie-vaestiedassem goeren tjïrrh seedtedh, mij lea Saemiedigkien nehtesæjrosne. Govlehtimmien æjkiemierie lea rahkan 28. biejjien 2025.

Vielie bievnesh jïh govlehtimmie-goere daesnie gååvnesieh:
<https://sametinget.no/politikk/horinger/aktive-horinger/>

Jis datne ih mæhtieh digitaale dåriedidh dellie aaj maahtah dov govlehtimmie-vaestiedassem påastesne seedtedh.

Sámediggi – Sametinget

Postboks 3

9735 Kárášjohka/Karasjok

Vielie bievnesh

Saemiedigkie dovne govlehtimmie-instanside jïh almetjidie treevie bievnesh åålmehtjåanghkoej jïh govlehtimmien bijre juekedh jeatjah organisasjovnigujmie, institusjovnigujmie jïh almetjigujmie mejtie sijhtieh bætiedh.

Vielie bievnesh regionaale govlehtimmie-prosessen bijre Saemiedigkien nehtesæjrosne gååvnesieh.

Høring – behov for samiske tilbud, ordninger og tiltak i Sørsamisk valgkrets

Sametinget inviterer det samiske samfunnet i Sørsamisk valgkrets til å delta i høring om behov for samiske tilbud, ordninger og tiltak med mål om å reparere skadene etter fornorskningen i valgkretsen.

Bakgrunn

Gjennom sannhets- og forsoningskommisjonens rapport og påfølgende behandlinger av rapporten i både Sametinget og på Stortinget, har det blitt tydelig at behovet for reparasjon etter fornorskningen er stort. Fornorskningen har skapt sår i lokalsamfunn som må leges. På tross av den omfattende innsatsen som er lagt ned for å revitalisere og styrke samisk kultur,

gjenstår mye arbeid. Mange har blitt frarøvet samisk språk og kultur, og kan ha behov for veiledning og støtte i prosessen med å finne frem til, ta tilbake eller styrke sin samiske identitet. Flere mangler arenaer for samisk fellesskap.

Alle samer skal ha tilgang til samiske barnehagetilbud, samisk opplæring på grunn- og videregående skole, og regelmessige møteplasser med samiske språk- og kulturtilbud.

Sametinget inviterer til regionale høringsprosesser med mål om få frem behovene for samiske tilbud, ordninger og tiltak i hver valgkrets. Høringen skal legge grunnlag for en vurdering av hvorvidt og på hvilken måte de ulike samiske valgkretsene behøver styrket eller endret innsats fremover med hensyn til å revitalisere, bevare eller styrke samiske språk og samisk kultur.

Høsten 2025 holder Sametinget høring i Sørsamisk valgkrets. Dette er den andre valgkretsen der en slik høring gjennomføres. I løpet av tre år skal det holdes høringer i alle Sametingets valgkretser.

Målsetning

Målet med høringen er å få svar på følgende spørsmål:

- Hvilke behov har samiske lokalsamfunn og enkeltpersoner for fremover å kunne reparere skadene etter fornorskningen i valgkretsen?
- Hva kan lokale samiske aktører gjøre selv?
- På hvilke områder kan samarbeid med kommuner og norske institusjoner og organisasjoner være aktuelt?
- Hva bør Sametinget legge til rette for?
- Basert på tidligere erfaringer med Sametingets tilskudd og ordninger, er det behov for endring eller styrking av disse?

For å sikre at de regionale høringene gir en grundig forståelse av behovene i Sametingets valgkretser, kan det være nyttig å ta utgangspunkt i følgende spørsmål:

1. Kulturelle og språklige behov:
 - a. Hvilke tiltak mener du/dere er nødvendige for å styrke, synliggjøre og bevare samiske språk i deres område?
 - b. Hvilke tiltak mener du/dere er nødvendig for å synliggjøre, styrke og videreføre kulturelle aktiviteter og/eller tradisjonell kunnskap i deres område?
2. Kunnskap og kompetanse:
 - a. Hvilke utfordringer opplever du/dere med tilgang til offentlige tjenester som er kulturelt tilpasset, og hva kan gjøres for å møte disse utfordringene?
 - b. Hvilke tiltak mener du/dere trengs for å øke bevissthet og kunnskap om samisk kultur og historie i deres område?
3. Økonomisk utvikling:
 - a. Hvordan kan Sametinget støtte samiske næringer i deres område bedre?
 - b. Hva slags tilskuddsordninger eller økonomiske støtteprogrammer trengs for å møte lokale samiske behov?
4. Sivilt samfunn og møteplasser:
 - a. Er det tilstrekkelige møteplasser og kulturarenaer for samiske aktiviteter i deres område? Hvis ikke, hvilke møteplasser eller arenaer trengs?
 - b. Hva kan gjøres for å styrke samisk sivilsamfunn og organisasjonsliv?

5. Samarbeid og partnerskap:

- a. Hvordan kan Sametinget bidra til å styrke samarbeidet mellom samiske institusjoner, lokale myndigheter og andre relevante aktører, slik som næringsaktører, i deres område?
- b. Er det spesifikke partnerskap eller prosjekter i deres område som dere mener bør prioriteres?

Folkemøter

I forbindelse med høringen i Sørsamisk valgkrets inviterer Sametinget alle interesserte til folkemøter på følgende datoer:

- Røros: 11. november 2025 kl. 18.00–20.00, Storstuggu, Ol-klemmetsaveien 50.
- Trondheim: 12. november 2025 kl. 17.30–19.30, Magistratsalen, Litteraturhuset i Trondheim, Kongens gate 2.
- Namsos: 26. november 2025 kl. 18.00–20.00, Scandic Rock City, Sverres gate 35.
- Mo i Rana: 27. november 2025 kl. 18.00–20.00, Teaterkafeen, Nordland teater, Rådhusalleen 6.

Informasjon om sted og praktiske detaljer blir publisert på Sametingets nettsider: [Kalender - Sametinget](#) og i våre sosiale medier når det er klart. Tidspunktene kan bli justert – følg med i våre kanaler for oppdatert informasjon.

Folkemøtene er åpne for alle. Det blir tolking mellom sørsamisk og norsk gjennom appen Interactio. Ta med egne øretelefoner hvis du vil benytte deg av tolking.

Høring

Alle som ønsker det, kan sende inn skriftlig høringsuttalelse gjennom skjemaet på Sametingets nettside. Høringsfristen er 28. november 2025.

Mer informasjon og høringsskjema finnes her: <https://sametinget.no/politikk/horinger/aktive-horinger/>

Dersom du er forhindret fra å delta digitalt, kan du også sende oss ditt høringssvar via post:

Sámediggi –Sametinget

Postboks 3

9735 Kárášjohka/Karasjok

Mer info

Sametinget oppfordrer både høringsinstanser og enkeltpersoner til å dele informasjon om folkemøtene og høringen videre til andre organisasjoner, institusjoner eller enkeltpersoner som kan ha interesse av å delta.

Mer informasjon om den regionale høringsprosessen finnes på Sametingets nettside.

jijnjh heelsegh /
Med vennlig hilsen

Silje Karine Muotka
Saemiedigkiepresideente/Sametingspresident

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent
og sendes uten signatur.*